

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS

PADOME

Briselē, 2024. gada 16. oktobrī
(OR. en)

2023/0237(COD)

PE-CONS 65/24

STATIS 37
ECOFIN 294
CODEC 747

LEĢISLATĪVIE AKTI UN CITI DOKUMENTI

Temats: EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA, ar ko groza Regulu
(EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
REGULA (ES) 2024/...**

(... gada ...),

ar ko groza Regulu (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku

(Dokuments attiecas uz EEZ un Šveici)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 338. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu¹,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru²,

¹ OV C, C/2023/1032, 20.11.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1032/oj>.

² Eiropas Parlamenta 2024. gada 13. marta nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes ... lēmums.

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009³ Savienības līmenī nosaka tiesisko regulējumu Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai.
- (2) Regula (EK) Nr. 223/2009 tika grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2015/759⁴, lai vēl vairāk pastiprinātu Eiropas Statistikas sistēmas (ESS) pārvaldību, jo īpaši tās profesionālo neatkarību. Šī pastiprinātā pārvaldība ir izrādījusies efektīva.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009 (2009. gada 11. marts) par Eiropas statistiku un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 1101/2008 par tādās statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienu Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte, Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku un Padomes Lēmumu 89/382/EEK, Euratom, ar ko nodibina Eiropas Kopienu Statistikas programmu komiteju (OV L 87, 31.3.2009., 164. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/759 (2015. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku (OV L 123, 19.5.2015., 90. lpp.).

- (3) Eiropas Statistikas pārvaldības konsultatīvā padome (*ESGAB*) 2023. gada 6. martā publicēja savu 2022. gada pārskatu. Tajā norādīts, ka profesionālās neatkarības nodrošināšana ir ļoti svarīga, lai sniegtu objektīvu un neitrālu Eiropas statistiku un veidotu sabiedrības uzticēšanos uz šādu statistiku balstītiem lēmumiem un politikām. Tādēļ dalībvalstīm un Komisijai ir jāvadās pēc starptautiskās paraugprakses attiecīgi valsts statistikas iestāžu (VSI) vadītāju un Komisijas (*Eurostat*) ģenerāldirektora atlasē, iecelšanā un atlaišanā, pamatojoties uz skaidriem profesionālajiem kritērijiem, tādiem kā statistiskā reputācija un augsts kompetences līmenis statistikas jomā. Līguma priekšlaicīgas izbeigšanas iemesli nedrīkst apdraudēt profesionālo neatkarību – tiem jābūt labi pamatotiem, skaidri izklāstītiem un paziņotiem atbilstošā veidā, vienlaikus ievērojot attiecīgās personas tiesības. Turklāt Komisijai (*Eurostat*) ir jāinformē *ESGAB* par jebkādam nopietnām bažām, kas tai radušās attiecībā uz Eiropas Statistikas prakses kodeksa īstenošanu, ņemot vērā *ESGAB* būtisko lomu, kāda tai ir kā Savienības struktūrai, kurai uzdots sniegt neatkarīgu izvērtējumu attiecībā uz to, kā ESS īsteno Eiropas Statistikas prakses kodeksu, un ieteikumus, kā stiprināt lietotāju uzticēšanos Eiropas statistikai.
- (4) Digitālā pārkārtošanās ir iezīmējusi radikāli atšķirīgu realitāti un radījusi jaunu vidi ar jaunām vajadzībām pēc Eiropas statistikas. Turklāt nesenie humanitāra un politiska rakstura notikumi, tādi kā Covid-19 pandēmija un enerģētikas un dzīves dārdzības krīze, ko izraisīja Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, ir paplašinājuši prasības un gaidas attiecībā uz savlaicīgāku, biežāku un detalizētāku Eiropas statistiku, kas ir nepieciešama, lai atbalstītu Savienības lēmumu pieņemšanu un nodrošinātu pēc iespējas labāku Savienības reakciju uz krīzēm.

- (5) Var būt krīzes situācijas, kurās ir nepieciešama savlaicīga un inovatīva Eiropas statistika, lai reaģētu uz steidzamām politikas vajadzībām. Piemēram, tas, ka trūkst savlaicīgu datu par vienas vienības peļņu un uzņēmumu peļņu, var apgrūtināt politikas veidotāju centienus vispusīgi izvērtēt straujā cenu pieauguma problēmu laikā, kad tiek pētīta uzņēmumu īstenotās politikas iespējamā inflāciju veicinošā ietekme. Tādēļ ir ļoti svarīgi noteikt procedūras reaģēšanai uz steidzamām politikas vajadzībām pēc Eiropas statistikas.
- (6) Lai apmierinātu pieaugošās prasības un gaidas attiecībā uz savlaicīgāku, biežāku un detalizētāku Eiropas statistiku, kā arī ātrāku un saskaņotāku ESS reaģēšanu uz steidzamiem statistikas pieprasījumiem krīzes laikā, ir jāgroza Regula (EK) Nr. 223/2009. Šīs grozošās regulas mērķis ir nodrošināt, ka Eiropas statistika arī turpmāk ir atbilstoša, šajā nolūkā ņemot vērā mainīgās un grūtāk apmierināmās lietotāju vajadzības, jo īpaši, pilnībā izmantojot digitālo datu avotu un tehnoloģiju potenciālu un nodrošinot iespēju to izmantot Eiropas statistikas vajadzībām, padarot ESS elastīgāku un spējīgu efektīvi un ātri reaģēt uz krīzēm, ļaujot kopīgot datus un pastiprinot koordināciju starp ESS partneriem.
- (7) Lai atspoguļotu pašreizējo realitāti un digitālo vidi, kurā darbojas ESS, Regulā (EK) Nr. 223/2009 būtu jāievieš jaunas vai atjauninātas definīcijas nolūkā paskaidrot jēdzienus “dati”, “metadati”, “datu turētājs”, “datu avots”, “piekļuve datiem” un “izmantošana statistiskiem mērķiem”.

(8) Nesenie notikumi, tādi kā Covid-19 pandēmija un enerģētikas un dzīves dārdzības krīze, ko izraisīja Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, parādīja, ka savlaicīgas, ticamas un salīdzināmas Eiropas statistikas pieejamība ir ļoti svarīga, lai publiskās iestādes varētu efektīvi reaģēt uz ārkārtas situācijām. Tādēļ ESS vajadzētu būt iespējai ātri ierosināt koordinētas darbības, ja rodas steidzama vajadzība pēc datiem un statistikas ārpus regulārā plānošanas satvara, jo īpaši krīzes laikā, kas atzīta ar Savienības tiesību aktiem, tādiem kā Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1993⁵, Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1313/2013/ES⁶, Padomes Regula (ES) 2016/369⁷, Padomes Regula (ES) 2022/2372⁸ un regula, ar ko izveido pasākumu satvaru attiecībā uz iekšējā tirgus ārkārtēju stāvokli un noturību (Iekšējā tirgus ārkārtēja stāvokļa un noturības akts). Šādā situācijā datu turētājam pēc pieprasījuma būtu jā dara pieejami dati VSI vai Komisijai (*Eurostat*), ja attiecīgā VSI vai Komisija (*Eurostat*) pierāda ārkārtēju vajadzību izmantot pieprasītos datus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2023/2854⁹ paredzētajiem noteikumiem. Komisijai (*Eurostat*) vajadzētu spēt uzsākt steidzamas statistiskas darbības ciešā sadarbībā ar Eiropas Statistikas sistēmas komiteju (“ESS komiteja”). VSI un citām valsts iestādēm, kas atbild par Eiropas statistikas izstrādāšanu, sagatavošanu un izplatīšanu (“citas valsts iestādes”), būtu jāspēj piedalīties šādās darbībās brīvprātīgi.

⁵ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1993 (2018. gada 11. decembris) par ES integrētajiem krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismiem (OV L 320, 17.12.2018., 28. lpp.).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1313/2013/ES (2013. gada 17. decembris) par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (OV L 347, 20.12.2013., 924. lpp.).

⁷ Padomes Regula (ES) 2016/369 (2016. gada 15. marts) par ārkārtas atbalsta sniegšanu Savienībā (OV L 70, 16.3.2016., 1. lpp.).

⁸ Padomes Regula (ES) 2022/2372 (2022. gada 24. oktobris) par pasākumu satvaru, lai nodrošinātu apgādi ar krīzes gadījumā nepieciešamiem medicīniskiem pretlīdzekļiem sabiedrības veselības ārkārtas situācijā Savienības līmenī (OV L 314, 6.12.2022., 64. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/2854 (2023. gada 13. decembris) par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2017/2394 un Direktīvu (ES) 2020/1828 (Datu akts) (OV L, 2023/2854, 22.12.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj>).

- (9) Piekļuve jauniem datu avotiem, tostarp lielajiem datiem, ko rada digitālie pakalpojumi un lietu internets (*IoT*), un to izmantošana kļūst ļoti svarīgas savlaicīgas, pietiekami biežas un pietiekami detalizētas Eiropas statistikas sagatavošanai efektīvākā veidā un ar zemākām izmaksām. Šādiem jauniem datu avotiem arī ir būtiska loma statistiskās izlases rāmju veidošanā ESS vajadzībām. Tādēļ būtu jānodrošina piekļuve jauniem datu avotiem kopumā un jo īpaši privāti turētiem datiem, lai Eiropas oficiālo statistiku izstrādātu un sagatavotu uz ilgtspējīgiem pamatiem un saskaņā ar taisnīgiem, skaidriem, paredzamiem un samērīgiem noteikumiem atbilstoši Savienības pamattiesību satvaram. Piekļuve privāti turētiem datiem būtu jānodrošina saskaņā ar izmaksu lietderības principu un neradot pārmērīgu slogu uzņēmējiem, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 338. panta 2. punktā.
- (10) Privāti turēti dati attiecas uz privātu vienību turētu lielu datu apjomu, kurus tās ieguvušas savas darbības rezultātā un kurus statistikas iestādes varētu izmantot oficiālās statistikas sagatavošanai. Tie varētu ietvert arī pilsoniskās sabiedrības organizāciju turētus datus. Šādi dati var būt ļoti svarīgi, lai papildinātu oficiālo statistiku un uzraudzītu progresu ekonomikas, sociālajā un vides jomā un jo īpaši progresu, kas saistīts ar Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Tādēļ būtu aktīvi jāveicina šādu datu izmantošana.
- (11) ESS jau ilgi prasa nodrošināt piekļuvi jauniem datu avotiem, jo īpaši privāti turētiem datiem, kā parādīts ESS 2017. gada novembra nostājas dokumentā par piekļuvi privāti turētiem sabiedriskas nozīmes datiem un ESS 2021. gada jūnija nostājas dokumentā par 2021. gada jūnija priekšlikumu Datu aktam.

- (12) Privāti turētu datu un citu jaunu datu avotu izmantošana būtu jāpakļauj stingriem tiesiskiem, tehniskiem un ar procedūru saistītiem drošības pasākumiem un garantijām, tostarp augsta līmeņa drošības, konfidencialitātes un privātuma ievērošanai, kā noteikts Regulā (EK) Nr. 223/2009. Piekļuve privāti turētiem datiem būtu jāpiešķir tikai VSI, kas darbojas savā vai citu ESS valsts iestāžu vārdā, un Komisijai (*Eurostat*). Pieprasītajiem datiem vajadzētu būt noteikti nepieciešamiem Eiropas statistikas un izstrādes procesā esošas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai. Šādiem privāti turētiem datiem vajadzētu būt pseidonimizētiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679¹⁰ 89. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725¹¹ 13. pantu.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

- (13) VSI vai Komisijas (*Eurostat*) izdarītiem privāti turētu datu pieprasījumiem vajadzētu būt pārredzamiem un samērīgiem to tvēruma un detalizācijas pakāpes ziņā. Šajā sakarā ir nepieciešams norādīt un paskaidrot pieprasījuma mērķi, pieprasīto datu paredzēto izmantojumu, biežumu, ar kādu dati būtu jādara pieejami, termiņu, kādā dati būtu jādara pieejami, kā arī operatīvo kārtību, kādā datus dara pieejamus. Nekāda veida ar šādiem datu pieprasījumiem saistītai datu apstrādei nevajadzētu skart Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/58/EK¹², Regulu (ES) 2016/679 un Regulu (ES) 2018/1725. Tā kā oficiālā statistika ir sabiedriskais labums, piekļuvei datiem vajadzētu būt bez maksas. Ja datus pieprasa VSI, dalībvalstis privātajam datu turētājam var sniegt kompensāciju, kas aprobežojas ar apstrādes pakalpojumu saskaņā ar prasītajām specifikācijām, izņemot gadījumus, kad valsts tiesību akti neļauj VSI vai citām valsts iestādēm sniegt kompensāciju datu turētājiem. Ja datus pieprasa Komisija (*Eurostat*), tai būtu jāpiedāvā privātajam datu turētājam saprātīga kompensācija, kas aprobežojas ar konkrēto apstrādes pakalpojumu saskaņā ar prasītajām specifikācijām.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) (OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp.).

- (14) Kad ir izdoti pieprasījumi pēc privāti turētiem datiem, VSI vai Komisijai (*Eurostat*) būtu jāaicina privātais datu turētājs uz dialogu, lai precizētu konkrētos datu pieprasījumu parametrus un citus īpašus noteikumus, tostarp to, kā nodrošināt datu pieejamību, kā arī jebkādas organizatoriskus un tehniskus pasākumus datu konfidencialitātes un komercnoslēpumu aizsardzībai, lai noslēgtu līgumu par šiem aspektiem. Ja līgums nav noslēgts trīs mēnešu laikā vai ja privātais datu turētājs neievēro līguma noteikumus, VSI vajadzētu būt iespējai izdot otru pieprasījumu privātajam datu turētājam darīt pieejamus datus. Ja privātais datu turētājs tīši vai nolaidības dēļ nenosūta datus noteiktajā termiņā vai nosūta nepareizus, nepilnīgus vai maldinošus datus, dalībvalstij vai Komisijai sabiedrības interesēs būtu jāpieņem izpildes nodrošināšanas pasākumi, tostarp jāparedz iespēja noteikt sodus, kuriem vajadzētu būt efektīviem, samērīgiem un atturošiem, ņemot vērā pārkāpuma veidu, smagumu, atkārtošanos un ilgumu. Būtu jānosaka Komisijas piemēroto sodu maksimālās summas. Komisija var izdot pamatnostādnes par naudas soda aprēķināšanu. Visi saskaņā ar šo grozošo regulu pieņemtie Komisijas lēmumi ir pakļauti Eiropas Savienības Tiesas veiktai pārskatīšanai saskaņā ar LESD. Eiropas Savienības Tiesai saskaņā ar LESD 261. pantu vajadzētu būt neierobežotai jurisdikcijai attiecībā uz naudas sodu, ko piemēro Komisija.
- (15) Būtu jāveicina arī turpmāka statistikas un ģeotelpiskās informācijas integrācija, lai dažādām publiskām organizācijām nodrošinātu iespēju efektīvāk izmantot resursus un uzlabot datu integrāciju, sagatavotu jaunus statistikas produktus, tādus kā telpiskā analīze, un uzlabotu datu vizualizāciju un izplatīšanu. Šāda turpmāka integrācija palīdzētu pieņemt lēmumus un uzraudzīt politikas mērķus gan Savienības, gan valsts līmenī.

- (16) Komisijai (*Eurostat*), VSI un citām valsts iestādēm būtu jācenšas ar modernu un viegli izmantojamu tehnoloģiju palīdzību nodrošināt piekļuvi savām datubāzēm, atbilstošajiem metadatiem un citiem dokumentiem, kas ir nepieciešami kvalitātes izvērtēšanai.
- (17) Eiropas statistiku izstrādā, sagatavo un izplata arī Eiropas Centrālo banku sistēma (ECBS), tikai cita tiesiskā regulējuma ietvaros, kurš atspoguļo ECBS pārvaldības struktūru. Ir nepieciešama cieša sadarbība un atbilstoša koordinācija starp ESS un ECBS, jo īpaši, lai starp abām sistēmām veicinātu datu apmaiņu vienīgi statistiskiem mērķiem, saskaņā ar LESD 338. panta 1. punktu un Protokola Nr. 4 par Eiropas Centrālo banku sistēmas Statūtiem un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem 5. pantu. Turklāt Regula (EK) Nr. 223/2009 būtu jāpiemēro, neskarot Padomes Regulu (EK) Nr. 2533/98¹³.
- (18) Konfidenciālu datu apmaiņa veicina Eiropas statistikas kvalitātes uzlabošanu. ESS aktīvi strādā pie šādas datu apmaiņas pilnveidošanas, tostarp, dažādos nozares tiesību aktos paredzot konfidenciālu datu nosūtīšanu. Šie centieni būtu jāturpina. Konfidenciālu datu savstarpējai apmaiņai vajadzētu būt atļautai gan ESS ietvaros, gan starp ESS un ECBS, ja tā ir nepieciešama Eiropas statistikas efektīvai izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai vai Eiropas statistikas kvalitātes uzlabošanai. Ja konfidenciāli dati ir nosūtīti Komisijai (*Eurostat*), būtu jāprasa tās VSI vai citas valsts iestādes piekrišana, kura sniegusi attiecīgos datus.

¹³ Padomes Regula (EK) Nr. 2533/98 (1998. gada 23. novembris) par statistikas informācijas vākšanu, ko veic Eiropas Centrālā banka (OV L 318, 27.11.1998., 8. lpp.).

- (19) Ir nepieciešams nodrošināt, ka valstu publiskās un daļēji publiskās struktūras, kas atbild par administratīviem datu avotiem, datubāzēm, sadarbības sistēmām vai datiem, kuri ir būtiski Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai, ļauj VSI un citām valsts iestādēm savlaicīgi un pietiekami bieži bez maksas piekļūt šiem datiem, tos izmantot un integrēt, lai izstrādātu, sagatavotu un izplatītu Eiropas statistiku. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ir iespējams izveidot statistiskās izlases rāmjus, pamatojoties uz attiecīgajiem VSI un citu valsts iestāžu administratīvajiem datiem.
- (20) Būtu vēl vairāk jāveicina vairākavotu statistikas izmantošana, statistikas izstrādei vai sagatavošanai balstoties uz dažādiem datu avotiem, tostarp, izmantojot modelēšanas paņēmienus un citas statistiskās metodes vai inovatīvas pieejas.
- (21) Ja saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 223/2009 veicamās darbības ietver personas datu apstrādi oficiālās statistikas vajadzībām atbilstoši statistikas iestādēm piešķirtajam pilnvarojumam pieprasīt personas datus saskaņā ar katram statistikas produktam īpašo metodoloģisko aprakstu, šādā apstrādē būtu jāievēro attiecīgie Savienības tiesību akti par personas datu aizsardzību, proti, Regulas (ES) 2016/679 un (ES) 2018/1725. Saskaņā ar minētajās regulās izklāstītajiem principiem šādai apstrādei būtu jāpiemēro atbilstoši datu subjekta tiesību un brīvību aizsardzības pasākumi. Minētajiem aizsardzības pasākumiem būtu jānodrošina, ka ir ieviesti tehniski un organizatoriski pasākumi, jo īpaši, lai nodrošinātu datu minimizēšanas principa ievērošanu. Minētie pasākumi varētu ietvert pseidonimizēšanu.

- (22) Personas datu apstrādei oficiālās statistikas vajadzībām, kuru veic VSI un citas valsts iestādes un kura tiek uzskatīta par sabiedrības interesēs esošu, būtu jāpiemēro atkāpes un atbilstoši aizsardzības pasākumi saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679. Piemēram, turpmāku personas datu apstrādi statistiskiem mērķiem nevajadzētu uzskatīt par nesaderīgu ar sākotnējiem mērķiem, kuriem tie tika vākti. Sabiedrības interesēs statistiskiem mērķiem apstrādāti personas dati ir konfidenciāli, un līdz ar to tiem piemēro statistiskās konfidencialitātes principu, kas nozīmē to, ka tos var izmantot tikai statistiskiem mērķiem un ka tos nekad nevajadzētu izmantot atbalsta pasākumiem vai lēmumu pieņemšanai attiecībā uz kādu konkrētu fizisku personu. Šajā kontekstā īpašie aizsardzības pasākumi, kas būtu jāpiemēro, kad datu kopīgošanas nolūkā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 223/2009 ir nepieciešama personas datu apstrāde, ietver tehniskus un organizatoriskus pasākumus, tādus kā privātuma aizsardzības tehnoloģijas un nolūka ierobežojuma, datu minimizēšanas, glabāšanas ierobežojuma, integritātes un konfidencialitātes principu ievērošana, kā noteikts Regulā (ES) 2016/679 un Regulā (ES) 2018/1725 un sīkāk izklāstīts Eiropas Statistikas prakses kodeksā. Šajā sakarā datu kopīgošanai būtu jāizmanto privātuma aizsardzības tehnoloģijas, kas ir īpaši izstrādātas minēto principu īstenošanai. Saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 89. panta 2. punktu ar valsts tiesību aktiem būtu jāpiešķir atkāpes attiecībā uz VSI un citu valsts iestāžu veikto Eiropas statistikas izstrādi, sagatavošanu un izplatīšanu, ievērojot tajos noteiktos aizsardzības pasākumus.

- (23) Lai ieņemtu vadošu vietu pakāpeniskā jaunu tehnoloģiju un jaunu atziņu integrēšanā un līdz ar to nodrošinātu Eiropas statistikas pastāvīgu atbilstību, būtu jāizstrādā noteikumi, saskaņā ar kuriem ESS kopīgo centienu ietvaros statistiku iespējams izstrādāt atbilstoši lietotāja vajadzībām konkrētās jomās izstrādes stadijā esošas statistikas vai eksperimentālas statistikas veidā ar mērķi to integrēt regulārajā Eiropas statistikas sagatavošanā. Lai gan minētā statistika ne vienmēr atbildīs visiem Regulas (EK) Nr. 223/2009 12. panta 1. punktā noteiktajiem kvalitātes kritērijiem, tā būtu uzskatāma par Eiropas statistiku. Šāda statistika būtu jāpublicē kopā ar pārredzamu informāciju par izstrādes stadijā esošas statistikas vai eksperimentālas statistikas kvalitāti.
- (24) Cenšoties inovēt un izstrādāt jaunus statistikas produktus, valsts statistikas iestādēm būtu maksimāli jāņem vērā lietotāju vajadzības, jo īpaši tās, ko paukušas valsts statistikas lietotāju padomes vai citas atbilstošas struktūras. Savienības līmenī Komisijai ir jāinformē Eiropas Statistikas padomdevēja komiteja (*ESAC*), kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 234/2008/EK¹⁴ kā galvenā Savienības struktūra, kura pārstāv Eiropas lietotājus, respondentus un statistikas sagatavotājus, par to, kā tā ir ņēmusi vērā *ESAC* atzinumus, jo īpaši attiecībā uz jaunas Eiropas statistikas izstrādi.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 234/2008/EK (2008. gada 11. marts), ar ko izveido Eiropas Statistikas padomdevēju komiteju un atceļ Padomes Lēmumu 91/116/EEK (OV L 73, 15.3.2008., 13. lpp.).

- (25) Lai pastāvīgi sekotu līdzi jaunākajām akadēmiskajām tendencēm un uzlabotu statistikas datu un metožu kvalitāti, statistikas iestādēm gan valsts, gan Eiropas līmenī būtu jāveicina cieša, strukturēta un ilgstoša starpdisciplināra sadarbība ar akadēmiskajām un pētniecības institūcijām, jo īpaši jaunas statistikas izstrādē, jaunu metožu un tehnoloģiju testēšanā un inovācijas un eksperimentēšanas veicināšanā. Regulas (EK) Nr. 223/2009 nolūkā zinātniskiem nolūkiem būtu jāaptver pētnieciskas darbības, tādas kā tehnoloģiskā izstrāde un demonstrējumi, fundamentālā pētniecība vai lietišķā pētniecība.
- (26) Ņemot vērā uzticēšanos VSI un to augsta līmeņa tehnisko ekspertīzi datu un metadatu pārvaldības, datu kvalitātes un datu aizsardzības jomā, dalībvalstis būtu jāmudina saskaņā ar subsidiaritātes principu uzticēt VSI būtisku lomu valstu datu pārvaldības satvaros, tostarp tajos, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2022/868¹⁵, lai veicinātu datu kopīgošanu, datu integrāciju un sadarbību, metadatu aprakstīšanu, kvalitātes nodrošināšanu un standartu noteikšanu. Šajā sakarā VSI un citas valsts iestādes būtu jāiesaista administratīvo datu avotu, datubāzu vai sadarbības sistēmu sākotnējā iecerēšanā, tai sekojošā izstrādē un to pārtraukšanā. Šāda iesaiste attiecīgā gadījumā būtu jāpastiprina, lai cita starpā nodrošinātu konsekveni un datu kvalitāti un līdz minimumam samazinātu ziņošanas slogu.
- (27) Datus, kas ir likumīgi pieejami sabiedrībai un kas paliek pieejami sabiedrībai, ievērojot valsts vai Savienības tiesību aktus, nebūtu jāuzskata par konfidenciāliem, ja tos izmanto statistiskiem mērķiem vai no šādiem datiem iegūtas statistikas izplatīšanai.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/868 (2022. gada 30. maijs) par Eiropas datu pārvaldību un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (Datu pārvaldības akts) (OV L 152, 3.6.2022., 1. lpp.).

- (28) Lai uzlabotu savlaicīgumu Savienības līmenī, Komisijai (*Eurostat*) vajadzētu būt atļautam izplatīt dalībvalstu Eiropas statistiku, tiklīdz tā ir publicēta valsts līmenī, pat ja tā ir publicēta pirms termiņa, kas šīs statistikas sniegšanai noteikts attiecīgajos Savienības nozares tiesību aktos.
- (29) Koordinācijas trūkums var izraisīt neefektivitāti un nekoncekvenci un radīt Eiropas statistikas kvalitātes problēmas. Kad Savienības iestādes un struktūras izstrādā jaunu statistiku savas kompetences jomā, tām būtu sistemātiski jāapspriežas ar Komisiju (*Eurostat*) par statistikas metodikām un datu kvalitāti. Koordinācijai būtu jāaptver arī cita statistika, kas ir svarīga politikas veidotāju un iedzīvotāju informēšanai, jo īpaši tāpēc, ka šādas statistikas kvalitāte var ietekmēt Eiropas statistikas reputāciju.
- (30) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi, proti, grozīt tiesisko regulējumu Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai, nav iespējams pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet konsekvences un salīdzināmības dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

- (31) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus Regulas (EK) Nr. 223/2009 īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz steidzamu statistisko darbību precizēšanu un to veikšanai nepieciešamo procedūru noteikšanu, tostarp attiecīgajam perioda, biežuma un kvalitātes prasībām, ko piemēro dalībvalstis, kuras steidzamajā statistiskajā darbībā piedalās brīvprātīgi, un attiecībā uz steidzamo statistisko darbību paplašināšanu, kā arī attiecībā uz tehnisko aspektu noteikšanu datu kopīgošanai starp statistikas iestādēm saskaņā ar minēto regulu. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011¹⁶.
- (32) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 42. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas sniedza atzinumu 2023. gada 6. septembrī.
- (33) Ir notikusi apspriešanās ar ESS komiteju,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

1. pants

Grozījumi Regulā (EK) Nr. 223/2009

Regulu (EK) Nr. 223/2009 groza šādi:

1) regulas 3. pantu groza šādi:

a) iekļauj šādus punktus:

“4.a) “dati” ir jebkāds darbību, faktu vai informācijas digitāls vai nedigitāls attēlojums un jebkāda šādu darbību, faktu vai informācijas par novērotajām vienībām kompilācija;

4.b) “metadati” ir jebkāda informācija, kas definē un apraksta datus un procesus;

4.c) “datu turētājs” ir juridiska vai fiziska persona vai jebkāds cits subjekts, kam saskaņā ar piemērojamiem Savienības vai valsts tiesību aktiem ir tiesības un spēja pārvaldīt un darīt pieejamus datus, kuri iegūti tā darbības rezultātā;”;

b) iekļauj šādus punktus:

“5.a) “datu avots” ir avots, kas nodrošina datus, kuri paši par sevi vai kopā ar datiem no citiem avotiem ir svarīgi un nepieciešami statistikas izstrādei un sagatavošanai, tostarp apsekojumi, skaitīšanas, administratīvi dati vai dati, ko datu turētāji dara pieejamus pēc pieprasījuma;

5.b) “piekļuve datiem” ir datu, kurus iesniedzis vai darījis pieejamus datu turētājs, apstrāde, ko veic valsts statistikas iestāde vai citas valsts iestādes vai Komisija (*Eurostat*) saskaņā ar konkrētām tehniskām, juridiskām vai organizatoriskām prasībām;”;

c) panta 8) punktu aizstāj ar šādu:

“8) “izmantošana statistiskiem mērķiem” ir statistikas iestāžu veikta izmantošana vienīgi statistikas rezultātu un analīžu izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai, tostarp pētniecības un zinātniskām darbībām vai izlases rāmju izveidei;”;

2) iekļauj šādu pantu:

“16.a pants

Statistikas iestāžu reaģēšana uz steidzamām politikas vajadzībām krīzes situācijā

1. Komisija (*Eurostat*) pārbauda krīzes situācijas un attiecīgā gadījumā var veikt steidzamas statistiskas darbības, ievērojot šajā pantā noteiktās procedūras, ja ir izpildīti abi šādi nosacījumi:

a) ir noteikti nepieciešams reaģēt uz steidzamām politikas vajadzībām, kas izriet no attiecīgās krīzes situācijas pēc noteikto ārkārtas mehānismu aktivizēšanas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, piemēram, Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1993* vai citiem Savienības tiesību aktiem, kurus piemēro ārkārtas situācijā;

- b) minētās steidzamās politikas vajadzības nav iespējams apmierināt Eiropas statistikas programmas ietvaros.
2. Steidzamās statistiskās darbības, kas minētas 1. punktā, veic Komisija (*Eurostat*) Savienības līmenī ciešā sadarbībā ar VSI un citām valsts iestādēm, un tās var ietvert:
- a) Eiropas statistikas sagatavošanu, pamatojoties uz jauniem datu avotiem vai datu vākšanām, ņemot vērā slogu respondentiem un izmaksu lietderību dalībvalstīm;
 - b) jaunu statistikas rādītāju un atziņu nodrošināšanu, pamatojoties uz esošajiem datiem;
 - c) metodoloģisku pamatnostādņu izstrādi, lai nodrošinātu, ka statistika krīzes situācijas skartajās dalībvalstīs ir salīdzināma un konsekventa;
 - d) citu koordinētu rīcību Savienības līmenī, kuras mērķis ir nodrošināt savlaicīgu un atbilstošu statistisku reaģēšanu uz konkrēto situāciju.

3. Izvērtējot nepieciešamību pēc 1. punktā minētajām steidzamām statistiskām darbībām, Komisija (*Eurostat*) nekavējoties informē ESS komiteju, apspriežas ar to un pienācīgi ņem vērā tās profesionālos norādījumus. Veicamās steidzamās statistiskās darbības iepriekš izskata ESS komiteja. Šajā nolūkā Komisija (*Eurostat*) sniedz ESS komitejai vispusīgu informāciju par veicamajām darbībām, to pamatojumu, balstoties uz izmaksu lietderību, līdzekļiem un grafiku to īstenošanai, apsekojuma respondentiem uzliktā atbildēšanas sloga novērtējumu un Savienības finanšu iemaksu VSI un citām valsts iestādēm radušos papildu izmaksu segšanai.
4. Dalībvalstis atsevišķi un brīvprātīgi var nolemt piedalīties steidzamajās statistiskajās darbībās, kas minētas 1. punktā. Minētās steidzamās statistiskās darbības ir atbilstošas un aptver steidzamās politikas vajadzības, ko rada krīzes situācija Savienībā. Piedaloties steidzamajās statistiskajās darbībās, dalībvalstis ievēro, kopīgi vienojoties, noteiktās prasības attiecībā uz periodu, biežumu un kvalitāti, kuras piemērojamas Komisijai (*Eurostat*) sniedzamajiem valstu datiem.
5. Komisija var ar īstenošanas aktiem precizēt steidzamās statistiskās darbības, kas minētas šā panta 1. punktā, un izklāstīt to veikšanas procedūru, tostarp prasības attiecībā uz periodu, biežumu un kvalitāti, kuras piemērojamas dalībvalstīm, kas brīvprātīgi piedalās steidzamajā statistiskajā darbībā. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 27. panta 2. punktā.

Lai segtu papildu izmaksas, kas radušās šādu steidzamu statistisko darbību īstenošanas rezultātā, saskaņā ar šīs regulas 5. panta 2. punktu izveidotajā sarakstā minētajām VSI un citām valsts iestādēm, neskarot budžeta iestādes prerogatīvas un saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, *Euratom*) 2018/1046^{**}, dara pieejamu finanšu iemaksu no Vienotā tirgus programmas, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/690^{***}. Turklāt minētās VSI un citas valsts iestādes var pieteikties atbalsta saņemšanai no citām piemērojamām Savienības programmām saskaņā ar šādu programmu noteikumiem. Dalībvalstis var arī pieteikties atbalsta saņemšanai no tehniskā atbalsta instrumenta, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/240^{****}. Šajā daļā minētās finanšu iemaksas summu nosaka saskaņā ar attiecīgās finansēšanas programmas noteikumiem, ņemot vērā līdzekļu pieejamību, jo īpaši saskaņā ar Eiropas Statistikas programmas noteikumiem.

6. Īstenošanas akti, kas pieņemti saskaņā ar šā panta 5. punktu, paliek spēkā, kamēr ilgst attiecīgā krīzes situācija, un jebkurā gadījumā ne ilgāk kā 12 mēnešus. Pienācīgi pamatotos gadījumos minēto laikposmu ar īstenošanas aktu var pagarināt uz papildu 12 mēnešu laikposmu. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 27. panta 2. punktā.

* Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1993 (2018. gada 11. decembris) par ES integrētajiem krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismiem (OV L 320, 17.12.2018., 28. lpp.).

- ** Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).
- *** Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/690 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido iekšējā tirgus, uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējas, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas un Eiropas statistikas programmu (vienotā tirgus programma) un atceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 un (ES) Nr. 652/2014 (OV L 153, 3.5.2021., 1. lpp.).
- **** Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/240 (2021. gada 10. februāris), ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu (OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.).”;

3) regulas 17.a pantu aizstāj ar šādu:

“17.a pants

Pieklūve administratīviem datiem, to izmantošana un integrēšana Eiropas statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas nolūkā

1. Valsts publiskās un daļēji publiskās struktūras, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem atbild par administratīviem datu avotiem, datubāzēm, sadarbības sistēmām vai datiem, kuri ir būtiski un nepieciešami Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai, ļauj VSI un citām valsts iestādēm savlaicīgi, pietiekami bieži un ar pietiekamu detalizācijas pakāpi bez maksas piekļūt minētajiem datiem un attiecīgajiem metadatiem, tos izmantot un integrēt Eiropas statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas nolūkā.

2. Ar VSI un Komisiju (*Eurostat*) apspriežas par citu struktūru izveidotu un uzturētu administratīvo datu avotu, datubāzu vai sadarbības sistēmu sākotnējo izstrādi, turpmāko pilnveidi un izmantošanas pārtraukšanu, un šīs iestādes iesaista minētajās darbībās, tādējādi atvieglojot minēto datu avotu, datubāzu vai sadarbības sistēmu turpmāko izmantošanu Eiropas statistikas sagatavošanas vajadzībām. Minētās iestādes iesaista arī standartizācijas darbībās, kas saistītas ar Eiropas statistikas sagatavošanai svarīgiem administratīviem datu avotiem, datubāzēm vai sadarbības sistēmām.
- 2.a Šīs regulas nolūkā Komisijai (*Eurostat*) pēc pieprasījuma ir atļauts savlaicīgi piekļūt attiecīgajiem datiem un metadatiem no datubāzēm un sadarbības sistēmām, ko uztur Savienības struktūras un aģentūras, neskarot Savienības aktus, ar kuriem izveido šīs datubāzes un sadarbības sistēmas, tostarp centrālajam ziņošanas un statistikas repozitorijam (*CRRS*), kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/817*, kā arī tos izmantot un integrēt. Šajā nolūkā Komisija (*Eurostat*) sadarbojas ar attiecīgajām Savienības struktūrām un aģentūrām, lai precizētu prasītos pielāgotos datus un metadatus, datu izmantošanas praktisko kārtību un nepieciešamos fiziskos un loģiskos aizsardzības pasākumus. Ja Eiropas statistikas sagatavošanai ir nepieciešami dati un metadati ir pieejami tikai datubāzēs un sadarbības sistēmās, ko uztur Savienības struktūras un aģentūras, Komisija (*Eurostat*) var pēc pieprasījuma kopīgot šos datus ar attiecīgajām VSI vai citām valsts iestādēm, kuras ir atbildīgas par Eiropas statistikas izstrādi, sagatavošanu un izplatīšanu, neskarot Savienības aktus, ar ko izveido minētās datubāzes un sadarbības sistēmas.

3. VSI, citu valsts iestāžu un Komisijas (*Eurostat*) piekļuve un iesaiste, ievērojot 1., 2. un 2.a punktu, attiecas tikai uz administratīviem datu avotiem, datubāzēm vai sadarbības sistēmām to attiecīgās publiskās pārvaldes sistēmas ietvaros.
4. Administratīviem datu avotiem, datubāzēm vai sadarbības sistēmām, kurus to īpašnieki dara pieejamus VSI, citām valsts iestādēm un Komisijai (*Eurostat*), lai tos izmantotu Eiropas statistikas sagatavošanai, pievieno attiecīgus metadatus.
5. VSI, citas statistikas iestādes un struktūras, kas minētas 1. punktā, izveido nepieciešamos sadarbības mehānismus atbilstoši valsts īpatnībām. Minētie mehānismi arī nodrošina iespēju VSI veikt datu kvalitātes pārbaudi un veidot statistiskos rāmjus, pamatojoties uz attiecīgajiem administratīvajiem datiem, kam ir piekļūts.

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/817 (2019. gada 20. maijs), ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbībai robežu un vīzu jomā un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 767/2008, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1726 un (ES) 2018/1861 un Padomes Lēmumus 2004/512/EK un 2008/633/TI (OV L 135, 22.5.2019., 27. lpp.).”;

4) iekļauj šādus pantus:

“17.b pants

Privāto datu turētāju pienākums darīt pieejamus datus Eiropas statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas vajadzībām

1. Neskarot Savienības nozaru statistikas tiesību aktos noteiktos ziņošanas pienākumus, datu vākšanu vai jebkādu piekļuvi datiem vai datu turētāju pienākumu darīt pieejamus datus, pamatojoties uz ārkārtēju vajadzību saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/2854*, VSI vai Komisija (*Eurostat*) var pieprasīt privātam datu turētājam bez maksas darīt pieejamus datus un atbilstošos metadatus, ja pieprasītie dati ir noteikti nepieciešami Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai un tos nav iespējams iegūt ar citiem līdzekļiem vai to atkalizmantošana ievērojami samazinās atbildēšanas slogu datu turētājiem un citiem uzņēmumiem. Komisija šādu datu vākšanu vai piekļuvi datiem var iekļaut ikgadējā darba programmā.
2. Kā valsts statistikas sistēmas koordinators VSI var iesniegt datu pieprasījumu privātam datu turētājam jebkuras citas valsts iestādes vārdā, ja šai citai valsts iestādei pieprasītie dati ir nepieciešami Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai. Dalībvalsts VSI un citas valsts iestādes sadarbojas, lai izvairītos no pārmērīga sloga radīšanas privātiem datu turētājiem.

3. VSI un Komisija (*Eurostat*) sadarbojas un palīdz cita citai, lai izvairītos no pārmērīga sloga radīšanas privātiem datu turētājiem un lai noteiktu, kam ir pienākums iesniegt datu pieprasījumu. Jo īpaši VSI iesniedz datu pieprasījumu privātam datu turētājam, ja vien Komisija (*Eurostat*) un attiecīgās VSI nevienojas, ka Komisijas (*Eurostat*) veikta pieprasījuma iesniegšana ir efektīvāka, piemēram, gadījumos, kad privātie datu turētāji darbojas Savienības mērogā.
4. Komisija (*Eurostat*) var, vienojoties ar VSI, izveidot drošu infrastruktūru, kas izmantojama brīvprātīgi, lai atvieglotu tādu datu turpmāku kopīgošanu ar VSI un citām valsts iestādēm, kuriem piekļūts saskaņā ar 3. punktu.

Pirmajā daļā minētā drošā infrastruktūra balstās uz tehnoloģijām, kas ir īpaši projektētas, lai atbilstu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2016/679** un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2018/1725***.

5. Ja datiem, ko VSI pieprasījusi, ievērojot 1. punktu, ir nepieciešams īpašs apstrādes pakalpojums, dalībvalstis privātajam datu turētājam par šo īpašo apstrādes pakalpojumu var sniegt kompensāciju, izņemot gadījumus, kad valsts tiesību akti neparedz iespēju VSI vai citām valsts iestādēm, kas ir atbildīgas par statistikas sagatavošanu, sniegt kompensāciju datu turētājiem. Ja efektivitātes apsvērumu dēļ datus, ievērojot 3. punktu, pieprasa Komisija (*Eurostat*) un ja ir nepieciešams īpašs apstrādes pakalpojums, Komisija (*Eurostat*) par minēto īpašo apstrādes pakalpojumu piedāvā privātajam datu turētājam saprātīgu kompensāciju.

6. Šo pantu nepiemēro mikrouzņēmumiem vai mazajiem uzņēmumiem, kā definēts Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK**** pielikuma 2. pantā, izņemot pienācīgi pamatotos gadījumos, kad šādu mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu turēti dati to veida vai apjoma dēļ ir īpaši svarīgi oficiālajai statistikai valsts līmenī.

17.c pants

Datu pieprasījumi un kārtība, kādā datus dara pieejamus Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai

1. Pieprasot datus saskaņā ar 17.b pantu, VSI vai Komisija (*Eurostat*) precizē:
 - a) to, kādi dati un metadati ir nepieciešami;
 - b) vajadzību pēc statistikas, kuras dēļ dati tiek pieprasīti saskaņā ar 17.b panta 1. punktu;
 - c) to, cik bieži un kādā termiņā dati ir jādara pieejami;
 - d) operatīvo kārtību, kādā datus dara pieejamus.

2. Šā panta 1. punktā minētajos datu pieprasījumos ievēro datu minimizēšanas principu, un tie ir samērīgi ar vajadzību pēc statistikas no datu detalizācijas pakāpes, apjoma un biežuma, ar kādu tos dara pieejamus, viedokļa. Šādi pieprasījumi principā attiecas uz datiem, kas nav personas dati, un tikai īpašos apstākļos uz personas datiem no personas datu kategorijām, kas noteiktas nozares tiesību aktos.
3. Pēc 1. punktā minētā datu pieprasījuma starp VSI, citu valsts iestādi vai Komisiju (*Eurostat*) un attiecīgo privāto datu turētāju notiek dialogs, lai apspriestu pasākumus, kas nepieciešami, lai darītu pieejamus datus Eiropas statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas nolūkā, un vienotos par šādiem pasākumiem ar mērķi noslēgt līgumu.
4. Ja 3. punktā minētais līgums netiek noslēgts trīs mēnešu laikā pēc 1. punktā minētā datu pieprasījuma paziņošanas vai ja privāto datu turētājs līgumu nepilda:
 - a) gadījumos, kad datus ir pieprasījusi VSI – tā var izdot otru pieprasījumu privātajam datu turētājam darīt datus pieejamus noteiktā termiņā, un privātais datu turētājs tad dara attiecīgos datus pieejamus minētajā termiņā;

- b) gadījumos, kad datus ir pieprasījusi Komisija (*Eurostat*) – tā var pieņemt lēmumu pieprasīt privātajam datu turētājam darīt pieejamus datus laikposmā, kas nav īsāks par 15 kalendārajām dienām, un privātais datu turētājs tad dara attiecīgos datus pieejamus Komisijai (*Eurostat*) lēmumā norādītajā termiņā.

Šā panta 1. punktu piemēro lēmumam, kas minēts šā punkta pirmās daļas b) punktā. Pieņemot šādu lēmumu, ņem vērā jautājumus, par kuriem var būt sakrituši viedokļi dialoga ar privāto datu turētāju laikā. Tajā arī norāda termiņu, kādā privātajam datu turētājam jāsniedz atbilde, termiņu, kādā privātajam datu turētājam jādara pieejami dati, 6. punktā paredzēto naudas sodu, ko var piemērot, ja dati netiek sniegti laikā, un lēmuma pārsūdzēšanas iespējas.

5. Dalībvalstis un Komisija veic atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu 4. punkta a) apakšpunktā minēto pieprasījumu efektīvu izpildes nodrošināšanu.
6. Komisija veic atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu saskaņā ar šā panta 4. punkta b) apakšpunktu pieņemto lēmumu efektīvu izpildi. Minētie pasākumi var ietvert naudas soda piemērošanu, ja privātais datu turētājs tīši vai nolaidības dēļ noteiktajā termiņā nesniedz datus, kas pieprasīti ar 4. punkta b) apakšpunktu minēto lēmumu, vai sniedz nepareizus, nepilnīgus vai maldinošus datus. Nosakot naudas sodu apmēru, Komisija ņem vērā pārkāpuma veidu, smagumu, ilgumu un atkārtošanās.

7. Komisija var pieņemt lēmumu par naudas sodas uzlikšanu viena gada laikā pēc datu iesniegšanas termiņa, kas noteikts tās lēmumā saskaņā ar 4. punkta b) apakšpunktu, ja privātais datu turētājs nesniedz nekādus datus, vai viena gada laikā pēc nepareizu, nepilnīgu vai maldinošu datu iesniegšanas. Naudas sods var sasniegt 25 000 EUR un, ja trīs gadu laikā attiecīgais pārkāpums atkārtojas, – 50 000 EUR. Uz Komisijas pilnvarām nodrošināt to lēmumu izpildi, ar kuriem uzliek naudas sodu, attiecas piecu gadu noilguma periods, kas sākas dienā, kad lēmums kļūst galīgs. Pirms lēmuma pieņemšanas, ievērojot 6. punktu, Komisija nodrošina privātajam datu turētājam iespēju tikt uzklautam par sākotnējiem Komisijas konstatējumiem un pasākumiem, kurus Komisija varētu veikt, pamatojoties uz šiem sākotnējiem konstatējumiem.

17. d pants

Lēmumu, ar kuriem uzliek naudas sodu, pārskatīšana Eiropas Savienības Tiesā

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 261. pantu Eiropas Savienības Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija ir uzlikusi naudas sodu. Tā var atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto naudas sodu.

17.e pants

VSI, citu valsts iestāžu un Komisijas (Eurostat) pienākumi to datu izmantošanā, kurus privāti datu turētāji darījuši pieejamus Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai

1. VSI un Komisija (*Eurostat*) izmanto datus, kas darīti pieejami saskaņā ar 17.b pantu Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai:
 - a) tikai statistiskiem mērķiem;
 - b) saskaņā ar statistikas principiem, kas izklāstīti 2. panta 1. punktā; un
 - c) ievērojot pienākumu nekopīgot šos datus ārpus ESS, ja vien privātais datu turētājs nav piekritis minēto datu kopīgošanai.
2. VSI un Komisija (*Eurostat*) ievieš atbilstošus aizsardzības pasākumus attiecībā uz personas datu apstrādi statistiskiem mērķiem saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 89. pantu un Regulas (ES) 2018/1725 13. pantu, jo īpaši, lai nodrošinātu atbilstību principam, ka dati ir jāpseidonimizē.
3. VSI un Komisija (*Eurostat*):
 - a) veic atbilstošus pasākumus, lai aizsargātu statistikas konfidencialitāti un komercnoslēpumu;

- b) tiktāl, ciktāl nepieciešama personas datu apstrāde, īsteno tehniskus un organizatoriskus pasākumus, kas aizsargā datu subjektu tiesības un brīvības.
4. Šā panta 1. un 3. punktu piemēro visām citām valsts iestādēm, kas saņēmušas datus pēc pieprasījuma, kuru to vārdā iesniegusi VSI saskaņā ar 17.b panta 2. punktu.

17.f pants

Nekonfidenciālu datu kopīgošana ESS un starp ESS un ECBS

1. Nekonfidenciālus datus kopīgo, ja nepieciešams un ja tie ir pieejami apkopotā veidā, pēc pieprasījuma starp VSI pēc to iniciatīvas vai jebkuras citas valsts iestādes vārdā un starp VSI un Komisiju (*Eurostat*) vienīgi statistiskiem mērķiem un Eiropas statistikas kvalitātes uzlabošanai.
2. Nekonfidenciālu datu, tostarp tādu, kurus darījuši pieejamus privāti datu turētāji, kopīgošana starp ESS un ECBS locekli notiek pēc pieprasījuma, ja nepieciešams un ja dati ir pieejami apkopotā veidā, dalītas atbildības vai kopīgu interešu jomās, ja datus izmanto vienīgi statistiskiem mērķiem un lai uzlabotu tādas Eiropas statistikas kvalitāti, ko izstrādājis un sagatavojis attiecīgais ECBS loceklis.

3. Komisija (*Eurostat*) izveido drošu infrastruktūru, lai atvieglotu datu kopīgošanu saskaņā ar šo pantu, un VSI un attiecīgā gadījumā citas valsts iestādes vai ECBS locekļi var brīvprātīgi izmantot minēto drošo datu kopīgošanas infrastruktūru.
4. Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka tehniskos aspektus datu kopīgošanai starp šajā pantā minētajām statistikas iestādēm. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 27. panta 2. punktā.

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/2854 (2023. gada 13. decembris) par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2017/2394 un Direktīvu (ES) 2020/1828 (Datu akts) (OV L, 2023/2854, 22.12.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj>).

** Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

*** Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

**** Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).”;

5) iekļauj šādu nodaļu:

“III.a nodaļa

Eiropas statistikas izstrāde

17.g pants

Statistika izstrādes procesā

1. VSI, citas valsts iestādes un Komisija (*Eurostat*) cenšas pastāvīgi ieviest jauninājumus un izstrādāt jaunus statistikas produktus un gūt jaunas atziņas, pamatojoties uz visiem pieejamajiem datu avotiem, un izmantot jaunākās tehnoloģijas, lai tos integrētu regulārajā Eiropas statistikas sagatavošanā. Šajā nolūkā Komisija (*Eurostat*) ciešā sadarbībā ar ESS komiteju var iniciēt jaunu statistikas produktu izstrādi un jaunu atziņu gūšanu ESS. Minētos statistikas produktus un atziņas var iekļaut gada darba programmā un īstenot ar individuālām statistikas darbībām, kas minētas 14. panta 1. punktā.
2. Attiecībā uz izstrādes procesā esošu statistiku neizvirza prasību, lai tā atbilstu visiem 12. panta 1. punktā noteiktajiem kvalitātes kritērijiem.
3. Komisija (*Eurostat*) var izplatīt izstrādes procesā esošu Eiropas statistiku ar VSI vai citu valsts iestāžu piekrišanu, un tā skaidri norāda, ka šī statistika ir izstrādes procesā. VSI un citas valsts iestādes var arī izplatīt izstrādes procesā esošu Eiropas statistiku, ko tās ir sagatavojušas.”;

6) regulas 18. pantam pievieno šādu punktu:

“4. Komisija (*Eurostat*) var izplatīt Eiropas statistiku, ko dalībvalstis jau publicējušas valsts līmenī pirms attiecīgajos nozaru tiesību aktos noteiktajiem termiņiem ar noteikumu, ka šāda statistika atbilst attiecīgajām definīcijām un klasifikācijai.”;

7) regulas 21. panta 1. un 2. punktu aizstāj ar šādiem:

“1. Konfidenciālu datu nosūtīšana no 4. pantā minētas ESS iestādes, kas savākusi šos datus, citai ESS iestādei ir atļauta ar noteikumu, ka šāda nosūtīšana ir nepieciešama Eiropas statistikas efektīvai izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai vai Eiropas statistikas kvalitātes uzlabošanai. Ja dati ir nosūtīti Komisijai (*Eurostat*), nepieciešama tās VSI vai citas valsts iestādes piekrišana, kura ir nodrošinājusi attiecīgos datus.

2. Konfidenciālu datu nosūtīšana starp ESS iestādi, kas savākusi šos datus, un ECBS locekli ir atļauta ar noteikumu, ka šāda nosūtīšana ir nepieciešama Eiropas statistikas efektīvai izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai vai Eiropas statistikas kvalitātes uzlabošanai attiecīgajās ESS un ECBS kompetences jomās un ka šī nepieciešamība ir tikusi pamatota. Ja dati ir nosūtīti Komisijai (*Eurostat*), nepieciešama tās VSI vai citas valsts iestādes piekrišana, kura ir sniegusi attiecīgos datus.”;

8) regulas 23. pantu aizstāj ar šādu:

“23. pants

Piekļuve konfidenciāliem datiem pētniecības nolūkā

Piekļuvi konfidenciāliem datiem, tostarp tiem, ko darījuši pieejamus privāti datu turētāji, kuri ļauj tikai netieši identificēt statistiskās vienības, pētniekiem, kas veic statistisku analīzi zinātniskos nolūkos, var piešķirt Komisija (*Eurostat*) vai VSI vai citas valsts iestādes savas attiecīgās kompetences jomas ietvaros. Ja dati ir nosūtīti Komisijai (*Eurostat*), nepieciešama tās VSI vai citas valsts iestādes piekrišana, kura ir sniegusi attiecīgos datus.

Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka kārtību, noteikumus un nosacījumus piekļuvei Savienības līmenī. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 27. panta 2. punktā.

Šīs regulas nolūkā zinātniski nolūki aptver pētnieciskas darbības, piemēram, tehnoloģiskā izstrāde un demonstrējumi, fundamentālā pētniecība un lietišķā pētniecība.”;

9) regulas 25. pantu aizstāj ar šādu:

“25. pants

Publiski pieejami dati

Datus, kas ir likumīgi pieejami sabiedrībai un kas paliek pieejami sabiedrībai, ievērojot Savienības vai valsts tiesību aktus, neuzskata par konfidenciāliem, ja tos izmanto statistiskiem mērķiem vai no šādiem datiem iegūtas statistikas izplatīšanai. Šādi dati jo īpaši ietver datus par individuālu uzņēmumu galvenajiem atribūtiem, kas uzskaitīti Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2023/138*.

* Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/138 (2022. gada 21. decembris), ar ko nosaka konkrētu vērtīgu datu kopu sarakstu un to publicēšanas un atkalizmantošanas kārtību (OV L 19, 20.1.2023., 43. lpp.).”;

10) regulas VI nodaļā iekļauj šādu pantu:

“26.a pants

Ieguldījums valstu datu pārvaldības satvaros

1. Saskaņā ar subsidiaritātes principu VSI valsts līmenī var uzņemties funkcijas, kas noteiktas valsts datu pārvaldības satvarā, lai veicinātu datu integrāciju un sadarbību, metadatu aprakstīšanu, kvalitātes nodrošināšanu, standartu noteikšanu, datu kopīgošanu un atkalizmantošanu, kā arī citus uzdevumus un funkcijas, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2022/868*.

2. VSI īstenotā šā panta 1. punktā minēto funkciju izpilde ir savienojama ar statistisko funkciju izpildi atbilstoši statistikas principiem, kas noteikti 2. panta 1. punktā.

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/868 (2022. gada 30. maijs) par Eiropas datu pārvaldību un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (Datu pārvaldības akts) (OV L 152, 3.6.2022., 1. lpp.).”;

- 11) iekļauj šādu pantu:

“27.a pants

Izvērtēšana un pārskatīšana

Komisija līdz ... [pieci gadi no šīs grozās regulas spēkā stāšanās dienas] veic šīs regulas izvērtēšanu un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par galvenajiem konstatējumiem. Izvērtēšanā īpašu uzmanību pievērš:

- a) statistiskajai reaģēšanai uz krīzes situāciju saskaņā ar 16.a pantu;
- b) privāto datu turētāju pienākumam ļaut to datus izmantot Eiropas statistikas vajadzībām saskaņā ar 17.b, 17.c, 17.d un 17.e pantu;
- c) datu kopīgošanai ESS saskaņā ar 17.f pantu;
- d) Eiropas statistikas izstrādei saskaņā ar III.a nodaļu.”.

2. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

....

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētāja

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs / priekšsēdētāja